

Metsäasiantuntija Otto Laitinen, Metsähallitus
otto.laitinen@metsa.fi
Jouni Peltoniemi, Metsänhoitoyhdistys Karhu Oy
jouni.peltoniemi@mhy.fi

Viite Lausuntopyyntö

Aihe Kyrönkankaantien peruskorjaus välillä Kuninkaanlähde – Sormelantien risteys

Satakunnan Museolta on pyydetty kannanottoa koskien Kyrönkankaantien peruskorjausta Metsähallituksen sekä Metsänhoitoyhdistys Karhu Oy:n toimesta. Suunnittelualue sijoittuu noin 9,5 km:n matkalle Jämijärven ja Kankaanpään alueille välille Sormelantien risteys – Kuninkaanlähde.

Osana tien kunnostushanketta tulee tielinjaa leventää ja tien runkoa paljastaa. Tarkoituksena on poistaa puustoa 2 metrin etäisyydeltä tien molemmin puolin. Tien linjaus ei tule muuttumaan. Kannanottopyyntöön liitteenä toimitetun työselostuksen mukaan Kyrönkankaantien varsi myös ojitetaan. Ojat ovat selostuksen mukaan huonot tai niitä ei ole, jolloin vesi jää osalle tietä makaamaan ja vie kantavuuden. Tietä nostetaan näillä kohdin. Suurempia laskuojia ei tarvita. Tien kunnostettavat pätkät lanataan ennen murskeen ajoa sekä kantava kerros sekä pinta lanataan vielä erikseen.

Kyrönkankaantie on koko matkaltaan Karviassa, Jämijärvellä ja Kankaanpäässä luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (www.rky.fi). Arvoalueen kuvauksessa mainitaan: *Satakunnassa Kyrönkankaantienä, Pirkanmaalla Hämeenkankaantienä ja Pohjanmaalla Pohjankankaantienä tunnettu tie on yksi Suomen keskiaikaisista pääteistä ja ainoa kesäaikaan kuljettavissa ollut reitti Satakunnasta ja Hämeestä Pohjanmaalle. Tie on muodostanut yhdessä Ylisen Viipurintien kanssa lyhimmän reitin Pohjanmaalta Viipuriin. Edelleen suurelta osin Suomenselän asumattomien kankaiden kautta kulkeva, paikoitellen hiekkapintaisena säilynyt tie on säilyttänyt historiallisen linjauksensa ja vanhan maantien luonteen. Tielinjaus Tampere-Ylöjärvi-Hämeenkyrö-Ikaalinen-Jämijärvi-Kankaanpää-Karvia-Kauhajoki seuraa pääosin pitkiä sora- ja hiekkapohjaisia harjumuodostelmia. [...] Esimerkiksi Hämeenkyrön kirkonkylän ja Kyröskosken jälkeen kulkee Ikaalisten ja Jämijärven takamaiden läpi pitkä metsätaival, jonka katkaisevat vain Kankaanpään Valkiajärven rannalla*

Niinisalon, Karvian Karvianjoen ja Kauhajoella Nummijärven asutus. Metsätaipaleen jälkeen tie jatkuu Kauhajoella viljavassa Kauhajokilaaksossa. Kankaanpäässä tien varrella on Kuninkaanlähde ja Karvialla Kyrön skanssi.

Tielinjaus on huomioitu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019), jossa siihen liittyy suunnittelumääräys: *Kaikista niistä tien linjaukseen tai muuhun muuttamiseen liittyvistä suunnitelmista tai toimenpiteistä, jotka koskevat asemakaavoittamattomia tien osia, tulee varata museoviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen.*

Suunnittelualue sijoittuu kaavoittamattomalle alueelle. Kankaanpään puolella suunnittelualue rajautuu Vihteljärvi-Niemenkylä osayleiskaava-alueeseen (1999). Osayleiskaava-alueella tielinjaa koskee merkintä historiallisesti arvokas tie (ht): *Tietä vierialueineen tulee suojella maanpintaa muuttavilta toimenpiteiltä.* Lisäksi tien ympäristö on osoitettu osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ympäristöarvoja (MU): *Rakennuslain 31.1. §:n nojalla määrätään, että alueelle ei saa rakentaa muita kuin maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia. Rakennuslain 135 §:n nojalla määrätään, että alueen toiminta ja rakentaminen tulee sopeuttaa kulttuurimaisemaan, maastoon sekä reunavyöhykkeisiin. Alueella ei saa tehdä avohakkuita eikä peltoja ja rantoja rajaavaa puustoa saa kokonaan poistaa.*

Satakunnan Museon kannanotto

Satakunnan Museo näkee, että Kyrönkankaantien peruskorjaus on esitetyllä tavalla mahdollista. Tien linjaus sekä pintamateriaali eivät tule muuttumaan ja puiden poisto 2 metrin alueelta tien molemmin puolin ei tule merkittävästi muokkaamaan tien varren maisemaa. Museo haluaa kuitenkin huomauttaa, että kaikissa toimenpiteissä on kiinnitettävä huomiota Kyrönkankaantien valtakunnallisesti merkittävään asemaan historiallisena tielinjauksena myös töiden päättymisen jälkeen. Kaikessa toiminnassa tulee kiinnittää huomiota siihen, että tien varsi tulee ajan myötä palautumaan mahdollisimman luonnolliseksi osaksi ympäristöä ja välttää pysyviä maisemavauriota.

Kyrönkankaantien Karvian puolella kulkevasta muinaisjäännekseksi osoitetusta osuudesta on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma (Metsähallitus 2017), jonka periaatteita on hyvä hyödyntää myös muissa osissa historiallista tietä (<https://www.messon.fi/kyronkankaantie/hoitosuunnitelma.pdf>). Hoito- ja käyttösuunnitelmassa mainittu kajoamiskielto ei koske nyt suunnitteilla olevaa tieosuutta.

Satakunnan Museo

Museonjohtajan sijaisena Akuliina Aartolahti

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Johanna Junnila
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä